

N:o 26.

Af herr **Söderberg**, *angående skrifvelse till Konungen med begäran om framläggande af förslag till ändrade bestämmelser rörande skyldigheten att underhålla allmänna vägar.*

Bland de bördor, som af ålder trycka uteslutande på innehafvare af jordegendom, är onekligen vägunderhållet en af de allra tyngsta. Sträfvandet att söka utjemna denna börda och rättvisare fördela tyngden deraf är därför äfven en af de frågor, som länge stått på dagordningen och som varit föremål för många utredningar och förslag. Vid senaste riksdagen förelåg ett förslag från regeringen att lösa denna fråga och åstadkomma en lindring i detta besvär. Många anmärkningar riktades mot förslaget, och flera betänkligheter framhöllos mot att antaga detsamma oförändradt. Andra Kammaren godkände visserligen förslaget i hufvudsak, men det föll på Första Kammarens motstånd. Det är därför ej heller troligt, att Första Kammaren skall ingå på att antaga detsamma på samma grunder, om det återkommer. För den, som ifrar för att få denna gamla fråga löst, är det därför af vigt att tillse, om ej någon annan och enklare utväg kan förefinnas. Under diskussionen rörande denna fråga framhölls, hurusom skjutsfrågan blifvit lyckligt löst och hurusom detta besvär blifvit lindradt, utan att kostnaden för statsverket blifvit på långt när så stor, som man beräknat, och torde således den tanken ej vara oberättigad, att vägfrågan äfven möjligen kan finna sin lösning på något liknande sätt.

Att kommunikationsväsendet är en hela statens angelägenhet, hvaraf alla medborgare i samhället hafva gagn, är ovedersägligt, och härom yttrar äfven den af Kongl. Maj:t tillsatta vägkomitén, »att de allmänna vägarne äro nyttiga och behöfliga för samhällets alla med-

lemmar, vare sig de begagna vägarne direkt eller endast indirekt af desamma draga fördel. Derför synes det ock, som om staten ej allenast har skyldighet att öfvervaka de allmänna vägarne underhåll utan äfven i viss mån bör deltaga uti sjelfva kostnaden härför. Enligt utdrag ur vägkomiténs betänkande, hvilket återfinnes i särskilda utskottets vid senaste riksdag afgifna förslag, uppgick 1880 längden af allmän indelt sommarväg till 4,968 $\frac{1}{2}$ gamla mil, vintervägen till något mindre. Hela underhållskostnaden för dessa landsbygden tillhörande vägar beräknades till 7,188,315 kronor, hvilken ofantliga kostnad dock skulle kunna genom en förändrad lämpligare organisation af underhållsskyldigheten väsentligt inskränkas. Den andel, hvarmed staten bör bidraga uti underhållskostnaden, torde kunna sättas till en tredjedel. Uti den återstående kostnaden böra ej allenast jordbruksegendom utan äfven alla andra beskattningsföremål efter fyrktalet bidraga; men då fastighet väl bör anses hafva mera direkt gagn af vägarne än andra beskattningsföremål, och å jordbruksfastighet äfven hitills kostnaden härför uteslutande hvilat, torde vara lämpligt, att äfven fortfarande en större andel i kostnaden drabbar jordbruksegendomen, och alltså fördelningen sker så, att all jordbruksfastighet deltagar med fyra och annan fastighet med två gånger det belopp, som kommer på hvarje fyrk för öfriga beskattningsföremål.

Då en af orsakerna, hvarför underhållskostnaden nu är så hög, är att finna deruti, att genom indelningen af vägarne åtskilliga hemman hafva underhållsskyldighet af vägar, belägna på långt afstånd från desamma, skulle arbetet säkerligen blifva billigare, om det alltid vore de närmast boende, som utförde detsamma, hvilket kan antagas ega rum, om underhållsskyldigheten utbjudes på entreprenad. De allmänna vägarne böra därför indelas i vissa lämpligt stora sträckor, hvilkas underhåll utbjudes på entreprenad, då man kan vara viss, att den, som lättast kan utföra arbetet, äfven för billigaste pris åtager sig detsamma. För ombestyrande af vägunderhållets utjudande på entreprenad bör i hvarje vägdistrikt, för närvarande i allmänhet häradet, af de väghållningsskyldige tillsättas en särskild nämnd. Det skulle likväl någon gång kunna hända, att allt för höga entreprenadbidrag fordrades, men granskningen och godkännandet af desamma måste därför öfverlemnas åt landstinget, hvilket i sådant fall finge efter utlåtande af den särskilda nämnden bestämma det högsta pris, som för underhållet af vägsträckan skall betalas, och om ej entreprenör för detta pris kan erhållas, må den kommun, hvarinom vägstycket är beläget, åläggas betala öfverskjutande belopp.

Att här framlägga fullständigt förslag för ordnandet af frågan

kan ej vara lämpligt. Jag har endast velat framlägga hufvudgrunderna för förslaget, då det ju tillkommer Kongl. Maj:t att bestämma, huru detaljerna skola anordnas. Och det är därför, som jag härmed endast föreslår, att Riksdagen måtte besluta

att i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och om möjligt till nästa Riksdag framlägga förslag till ordnande af underhållet af de allmänna vägarne;

a) att underhållet af väg såväl vinter- som sommartid utbjudes genom auktion åt den minstbjudande;

b) att kostnaden för detta underhåll fördelas sålunda, att en tredjedel betalas af staten, samt återstående två tredjedelar utdebiteras efter fyruk på så sätt, att för all jordbruksfastighet erlägges fyra samt för frälseränta och annan fastighet än jordbruksfastighet två gånger så mycket för hvarje fyruk som för alla öfriga beskattningsföremål.

Stockholm den 27 januari 1890.

P. M. Söderberg.
